

Nr 61.

Ankom till riksdagens kansli den 18 mars kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utvidgning och förbättring av lokalerna för institutet och förskolan för blinda å Tomtebodå. (2:a avd.)

I den till riksdagen den 3 januari 1930 avlätna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1930/1931 har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln (punkt 223 av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag), föreslagit riksdagen att, i avbidan på proposition angående utvidgning och förbättring av lokalerna för institutet och förskolan för blinda å Tomtebodå, för ändamålet för nämnda budgetår beräkna ett extra reservationsanslag av 150,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avläten, den 31 januari 1930 dagtecknad proposition, nr 55, vilken hänvisats till statsutskottet för förberedande behandling, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för sistnämnda dag, föreslagit riksdagen att till utvidgning och förbättring av lokalerna för institutet och förskolan för blinda å Tomtebodå i huvudsaklig överensstämmelse med ett i statsrådsprotokollet omnämnt, såsom alternativ IV betecknat förslag bevilja ett anslag av 475,000 kronor samt därav för budgetåret 1930/1931 såsom extra reservationsanslag anvisa ett belopp av 150,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sist omnämnda statsrådsprotokoll.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 16 januari 1928 gjorde direktionen över institutet och förskolan för blinda å Tomtebodå framställning om vidtagande av åtgärder för åstadkommande av vissa förbättringar med avseende å anstaltens lokaler m. m. Dessa förbättringar gällde dels omläggning av avloppsledningen och införande av vattenklosetter, dels modernisering av värmesystemet, dels ock slutligen utökande av utrymmet beträffande elevernas sovrum, tvättrum och vissa arbetslokaler.

Därtill anmodad överlämnade byggnadsstyrelsen till Kungl. Maj:t en av arkitekten Theodor Kellgren verkställd, den 20 juni 1928 dagtecknad utredning i ämnet, innefattande två alternativa förslag, betecknade respektive alternativ I och II, med tillhörande kostnadsberäkningar. Det såsom alter-

nativ I betecknade förslaget beräknades draga en kostnad av 493,500 kronor och det såsom alternativ II betecknade en kostnad av 484,500 kronor.

Häröver hördes, bland andra, 1927 års besparingsnämnd, som på grundval av byggnadsstyrelsens alternativ II uppgjorde ett nytt, såsom alternativ III betecknat förslag, vars genomförande beräknats skola draga en kostnad av 417,200 kronor.

Vid anmälan inför Kungl. Maj:t av 1929 års åttonde huvudtitel, punkt 220, anförde föredragande departementschefen, att det torde vara oemot-sägligt, att vittgående förändringar i blindinstitutets byggnader i en snar framtid måste företagas, detta såväl med hänsyn till de sanitära anordningarna och värmesystemet som till behovet av ökade utrymmen. Dock syntes med ifrågavarande ombyggnadsarbeten kunna anstå ännu något år, varför departementschefen ansåg sig icke då böra föreslå äskande av anslag för realiserande av förslaget i dess helhet. I ett avseende var dock åstadkommande av snar förbättring nödvändigt, nämligen beträffande institutets avloppsledning, och för denna äskades också av Kungl. Maj:t anslag hos 1929 års riksdag.

I skrivelse den 26 april 1929, nr 8 A, anförde riksdagen under punkt 210 bland annat följande:

I samband med Kungl. Maj:ts berörda förslag har riksdagen till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, likalydande motioner (I: 17 och II: 40), i vilka motioner hemställts, att riksdagen måtte medgiva, att tillbyggnads- och förbättringsarbeten utfördes vid institutet och förskolan enligt det som alternativ I betecknade förslaget för en beräknad kostnad av 466,500 kronor, och att riksdagen för ändamålet måtte, utöver det av Kungl. Maj:t för avloppsledning begärda beloppet, anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 266,500 kronor.

Riksdagens vederbörande utskott har genom besök vid institutet förvissat sig om att visserligen åtskilliga missförhållanden vidlåda den nuvarande anläggningen, varvid särskilt det trånga utrymmet i en del av sovsalarna och de otillfredsställande ventilerings- och uppvärmningsanordningarna uppmärksammades. Emellertid har riksdagen icke kunnat finna annat än att de påtalade olägenheterna, på vilka direktionen riktat Kungl. Maj:ts uppmärksamhet först i början av år 1928, icke äro av den svåra beskaffenhet, att ett uppskov på ett år med vidtagandet av åtgärder för en ändring av förhållandena skulle kunna medföra några risker för elevernas eller personalens hälsa eller eljest lända till men för verksamheten vid institutet. Ett dylikt anstånd synes riksdagen behövt för att ett närmare överbäggande av ombyggnadsplanerna må kunna ske. Det synes nämligen icke utan vidare vara klart, att ändringsarbetena böra utföras vare sig enligt det alternativ I, för vars genomförande motionärerna uttalat sig, eller det alternativ II, som sedermera under benämning alternativ III omarbetats av 1927 års besparingsnämnd. Kostnaderna för samtliga dessa förslag förefalla väl höga, och riksdagen vill ifrågasätta, om ej genom lämpliga inskränkningar eller förändringar de nödiga ombyggnadsarbetena kunde verkställas så, att statens utgifter för ändamålet bleve mindre än enligt dessa förslag. I detta avseende vill riksdagen särskilt framhålla, att det synes böra undersökas, om ej åtminstone en del av den personal, som för närvarande har sina bostäder

inom institutsbyggnaden, kunde beredas bostäder på annat sätt, eventuellt genom uppförande av särskilt bostadshus. Genom deras utflyttning från institutsbyggnaden borde det vara möjligt att i varje fall i viss utsträckning vinna det ökade utrymme, som nu anses erforderligt.

Riksdagen anser sig alltså icke kunna bifalla den i motionerna gjorda hemställan. Då det emellertid synes riksdagen angeläget, att de anmärkta missförhållandena med avseende å institutets lokaler bliva utan större tidsutdräkt avhjälpna, har riksdagen ansett sig böra hos Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t må till 1930 års riksdag framlägga förslag angående utförande av erforderliga ändringsarbeten vid institutet och förskolan.

Den nu föreliggande, förnyade utredningen har i första hand utförts av arkitekten Kellgren, som utarbetat ett nytt, den 7 september 1929 dagtecknat förslag, betecknat såsom Alternativ IV och åskådliggjort på åtta ritningsblad.

Kostnadsberäkningen till alternativ IV ter sig på följande sätt:

Byggnadskostnader i huvudbyggnaden	kronor	86,000: —
» för rektorsbostad m. m.	»	107,500: —
» i övriga byggnader	»	19,500: —
Kostnader för värme, vatten och avloppsledningar	»	180,000: —
Kostnader för elektriska belysnings- och ringledningar med apparater	»	14,500: —
Oförutsedda utgifter, arvoden och dylikt	»	42,500: —
		<hr/>
	Summa kronor	450,000: —

Till sistnämnda belopp bör vidare enligt byggnadsstyrelsens förslag läggas ett belopp av 25,000 kronor för oförutsedda utgifter, vadan hela den beräknade kostnaden skulle uppgå till 475,000 kronor.

Förslaget — som avser dels omläggning av klosettsystemet, dels ombyggnad av värmesystemet, dels slutligen utvidgning av vissa institutets och förskolans lokaler — går ut på att rektor, en arbetslärare och fem lärarinnor, vilka hittills haft sina tjänstebostäder inom institutets huvudbyggnad eller i förskolans lokaler, skulle i stället beredas bostäder i ett särskilt bostadshus samt att de utrymmen, som härigenom frigöras inom huvudbyggnaden och förskolan, skulle tagas i anspråk för utvidgning av de till sovsalar och till undervisningen m. m. anslagna lokalerna. Vidare skulle uppvärmnings- och sanitetsanordningarna moderniseras ävensom åtskilliga andra förbättringar vidtagas. Berörda förslag, vilket syntes departementschefen hava tagit tillbörlig hänsyn till de i ovannämnda riksdagsskrivelse gjorda uttalandena rörande det lämpligaste sättet för bristernas avhjälpande, vore även enligt departementschefens egen uppfattning väl ägnat att tillgodose institutets behov av förbättrade lokaler. Vad kostnaderna anginge, överstege visserligen nyssnämnda summa, 475,000 kronor, nominellt med omkring 9,000 kronor den beräknade totalkostnaden för det dyraste av de förut framlagda förslagen (alternativ I). Men, såsom byggnadsstyrelsen påpekat, i själva verket vore alternativ IV, om man toge hänsyn till en numera inträdd prishöjning å ledningsarbeten, avsevärt billigare än nyssberörda, förut framlagda förslag.

Det förefölle alltså, som om vid uppgörande av alternativ IV skälig hänsyn jämväl tagits till önskvärdheten av att kostnaderna i möjligaste mån nedbringades. Alternativ IV skulle kunna göras 7,000 kronor billigare, om den särskilda bostadsbyggnaden utföres av trä i stället för tegel. Enligt departementschefens mening vore denna besparing i engångskostnaden icke så stor, att den uppvägte fördelarna av att byggnaden förfärdigades av ett varaktigare material, som krävde mindre underhåll. Byggnaden syntes honom därför böra utföras av tegel.

Byggnadskostnaderna hava synts departementschefen lämpligen böra fördelas på två år. För budgetåret 1930/1931 har han ansett det vara tillfyllest med ett anslag av 150,000 kronor. Återstoden, 325,000 kronor, skulle då komma på budgetåret 1931/1932.

Utskottets
yttrande.

Behovet av ifrågavarande förbättringsarbeten har redan av 1929 års riksdag blivit fastslaget och det nu föreliggande byggnadsförslaget synes utskottet innebära en god lösning av institutets lokalfråga. Vad angår den beräknade kostnaden — 475,000 kronor under antagande att den särskilda bostadsbyggnaden uppföres av tegel — har utskottet icke funnit anledning till erinran häremot i vidare mån, än att posten till oförutsedda utgifter, sådan den av byggnadsstyrelsen beräknats, synes utskottet anmärkningsvärt hög, varför utskottet ansett sig böra föreslå, att denna post minskas med 25,000 kronor. Totalkostnaden för byggnadsföretaget skulle härigenom komma att uppgå till 450,000 kronor.

Den av departementschefen föreslagna fördelningen av kostnaderna på budgetåren 1930/1932 skulle vara ägnad att väcka betänkligheter, därest, genom att huvudparten av kostnadssumman skjutes undan till budgetåret 1931/1932, arbetenas verkställande kunde väntas bliva fördröjt. Utskottet förutsätter emellertid, att härav icke må föranledas något dröjsmål med berörda arbeten, om vars angelägna natur ingen tvekan torde kunna råda.

Under åberopande härav får utskottet hemställa,

att riksdagen må till utvidgning och förbättring av lokalerna för institutet och förskolan för blindas å Tomtebodas i huvudsaklig överensstämmelse med förutnämnda såsom alternativ IV betecknade förslag bevilja ett anslag av 450,000 kronor samt därav för budgetåret 1930/1931 såsom extra reservationsanslag anvisa ett belopp av 150,000 kronor.

Stockholm den 18 mars 1930.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: se under utlåtandet nr 59.